

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/20/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714202495
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8714202495.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: B. C., H.. XX.XX.XXXX, C. S.. A. XXX/XX, S., právne zastúpenej Mgr. Ladislavom Riedlom, advokátom so sídlom Levočská 4703/89, Prešov, proti žalovanému: DPS financial consulting, s.r.o., so sídlom Tomaškovičova 17/2742, Trnava, IČO: 46 713 930, právne zastúpenému PETKOV & Co s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Na vŕšku 12, Bratislava, IČO: 50 430 742, o zdržanie sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 12C/46/2014-185 zo dňa 13.10.2016, takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby žalobkyne a vo výroku o trovách konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom žalobu žalobkyne v 1. rade zamietol. Konanie vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade Z. C. zastavil. Vyslovil, že žalovaný má právo na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi stranami bola uzatvorená zmluva o úvere, ktorá vychádzajúca z jej obsahu je zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú sa vzťahujú všeobecné ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Jedná sa o zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka. Spolu so zmluvou o úvere bola uzavretá tiež zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľnosť.

Bol toho názoru, že nie je možné konštatovať, aby samotný zákon o dobrovoľných dražbách č. 527/2002 Zb. v znení platnom v čase vyhlásenia rozhodnutia bol v rozpore s Ústavou SR, medzinárodnými zmluvami, resp. právom Európskej Únie upravujúcim ochranu spotrebiteľa. O tom svedčia aj platné ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce práva k cudzím veciam, medzi inými aj záložné právo, ktoré v zákone upravených prípadoch odkazujú na zákon o dobrovoľných dražbách. Nie je preto dôvod vylúčiť práve žalovaného, ani s poukazom na ust. § 3 Občianskeho zákonníka z možnosti začať výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne na uspokojenie svojej pohľadávky.

Súd prvej inštancie neuznal dôvodnými prostriedky procesného útoku hmotnoprávnou námietkou zániku pohľadávky z dôvodu premlčania a z rovnakého dôvodu zániku záložného práva s odkazom na ust. § 151j, ods. 2 Občianskeho zákonníka. Rovnako neuznal dôvodnými prostriedky procesného útoku v tvrdeniach o neplatnosti samotnej úverovej zmluvy, a tým aj zmluvy o zriadení záložného práva z dôvodu jej neurčitosti, prípadne konštatovania neprimeraných zmluvných podmienok. Zároveň uviedol, že žalobkyni boli poskytnuté finančné prostriedky a zmluva o zriadení záložného práva zabezpečuje danú pohľadávku. Konanie voči žalobcovi v 2. rade zastavil, pretože tento úmrtím stratil spôsobilosť byť účastníkom konania. Dedičské konanie po menovanom bolo zastavené pre nemajetnosť. Jeho právo preto neprešlo na dedičov. V súlade s ust. § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) priznal žalovanému právo na náhradu trov konania ako plne úspešnej strane v konaní.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa okrem výroku II. Namietala, že podaným návrhom nedochádza k prispôbovaniu si inštitútu záložného práva, ani k popieranu jeho zmyslu. Právne významná je iniciatíva dlžníka domáhajúceho sa ochrany svojho základného ľudského práva na ochranu obydľia, garantovaného čl. 21 Ústavy SR. Poukázala na bod 56 a prvý výrok rozsudku SD EÚ vo veci C-34/13, nález ÚS SR, sp. zn. Pl. ÚS 23/2014, rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 21 Cdo 1918/2005 ako aj rozhodnutia krajských súdov SR. Mala za to, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil vznesenú námietku premlčania a jej následné účinky. Aj záložné právo sa premlčuje rovnako ako pohľadávka, čo je výslovne uvedené v § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Dôvodom na vyhovieie žalobe bolo aj tvrdenie o neplatnosti Zmluvy o úvere z dôvodu jej neurčitosti. Všetky jej podstatné náležitosti právny predchodca žalovaného uviedol iba do listiny, ktorú žiadna zo zmluvných strán nepodpísala, preto sa nestala záväznou súčasťou zmluvy. Neplatnosť zmluvy hlavnej sa vzťahuje na všetky jej akcesorické súčasti, v tomto prípade aj na Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti to dňa 11.01.2008. Navrhla rozsudok v jeho napadnutej časti zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať jej náhradu trov celého konania.

3. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací rozsudkom č. k. 6Co/8/2017 - 231 zo dňa 22.02.2018 rozhodol, cit.:

„ I. Mení sa rozsudok tak, že žalovaný je povinný zdržať sa výkonu záložného práva podľa Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXXXX/XX-XXX/XXX zo dňa 11.01.2008 dobrovoľnou dražbou k rodinnému domu so súp. č. XXX, na parc. C KN č. XXX/X, vedenom Okresným úradom S., okres S., obec S., katastrálne územie E., na LV č. XXXX a k pozemku zastavané plochy a nádvoria parc. č. XXX/X, o výmere 173 m².

II. Žalobkyni sa priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu.“

V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že zo skutkových zistení jednoznačne vyplýva, že záložný veriteľ sa rozhodol využiť zmluvný inštitút výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby (mimosúdne). Právny predchodca žalovaného dňa 14.12.2010 vyzval žalobcov na predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom vo výške 12.737,28 Eur. Poukázal na skutočnosť, že vo vzťahu k úverovej zmluve neexistuje zatiaľ súdne rozhodnutie, ktoré by podrobilo zmluvné ustanovenia súdnej kontrole prijateľnosti zmluvných podmienok. Právny predchodca žalovaného ako veriteľ si sám určil výšku pohľadávky, pri realizácii výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou bez súdnej kontroly by mohol vymôcť aj plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok (poplatky za upomienku, poplatok za poskytnutie úveru, poplatok za vedenie účtu, atď.).

Bol toho názoru, že existujú aj iné spôsoby výkonu záložného práva podľa osobitného predpisu podľa § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré pri garancii prednosti záložného práva až do konečného splnenia dlhu garantujú aj zachovanie obydľia. Ak by sa napríklad záložné právo vykonalo uplatnením práva žalobou na súde, do úvahy prichádza oveľa proporcionálnejší postup povolenia splátok či už súdom alebo aj v exekúcii. Zdôraznil, že aj v prípade že by si veriteľ zvolil takýto postup zostáva krytý záložným právom, ktoré nestráca na prednosti. Jediným efektívnym prostriedkom ochrany je vykonanie súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok.

Mal za preukázané, žalobcovia dňa 11.01.2008 uzatvorili s právnym predchodcom žalovaného Zmluvu o poskytnutí flexihypotéky uzatvorenej dňa 11.01.2008, na základe ktorej im bol poskytnutý úver vo výške 13.476,73 Eur. Dlž žalobcov ku dňu 14.12.2010, kedy právny predchodca žalovaného vyzval žalobcov na predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom činil 12.737,28 Eur. Zo záložnej zmluvy k nehnuteľnosti zo dňa 11.01.2008 nepochybne vyplýva, že založené nehnuteľnosti boli právnym predchodcom žalovaného ako bankou ocenené na 23.235,74 Eur (700.000,-Sk). Dlž žalobcov v čase zaslania výzvy zo dňa 14.12.2010 bol takmer o polovicu nižší než právnym predchodcom žalovaného stanovená hodnota nehnuteľnosti, ktoré majú byť predmetom výkonu záložného práva. Takýto nepomer medzi hodnotou dlhu a hodnotou nehnuteľnosti slúžiacich na bývanie žalobkyne a jej rodine je neprímeraný.

Z týchto dôvodov odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 388 CSP rozsudok v jeho napadnutej časti zmenil a žalovanému uložil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva podľa Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXX/XXXXXX/XX-XXX/XXX zo dňa 11.01.2008 dobrovoľnou dražbou k rodinnému domu so súp. č. XXX, na parc. C KN č. XXX/X, vedenom Okresným úradom S., okres S., obec S., katastrálne územie E., na LV č. XXXX a k pozemku zastavané plochy a nádvoria parc. č. XXX/X, o výmere 173 m².

O trovách konania (prvoinštančného aj odvolacieho konania) odvolací súd rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Uviedol, že odvolací súd prijal prekvapivé rozhodnutie, pričom takúto zásadnú zmenu v právnom posúdení veci vopred neavizoval a nedal mu možnosť predniesť argumenty svedčiace o nesprávnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Bol toho názoru, že odvolací súd svoje rozhodnutie nečakane založil na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, a to aplikáciou § 3 Občianskeho zákonníka. Čím mu bolo odňaté právo namietať správnosť právneho názoru na inštančne vyššom súde. Odvolací súd vyvodil svoj právny záver zo skutočností, ktoré súd prvej inštancie právne neposudzoval, dôsledkom čoho sa žalovaný ako dovolateľ k záverom odvolacieho súdu nemal možnosť vyjadriť, pretože odvolací súd nepostupoval v súlade s § 382 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) uznesením sp. zn. 2Cdo/275/2019 zo dňa 30.01.2020 zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie sa pri právnom posúdení veci priklonil a založil svoje rozhodnutie na ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Tieto zákonné ustanovenia, ktoré odvolací súd považoval pre rozhodnutie za určujúce súd prvej inštancie neaplikoval, a tak je zrejmé, že v prejednávanej veci odvolací súd posúdil otázku zdržania sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou odlišne od súdu prvej inštancie.

Bol toho názoru, že postupom odvolacieho súdu účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietať správnosť tohto „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní.

Dospel k záveru, že postup odvolacieho súdu vo vzťahu k namietanej tzv. prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu vykazuje znaky relevantné z hľadiska namietanej vady zmätočnosti vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd sa námietkou dovolateľa týkajúcej sa nevyporiadania sa s jeho argumentáciou predostretou v konaní odvolacím súdom ďalej nezaoberal.

Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Po vrátení veci dovolacím súdom Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), viazaný právny názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP), opätovne preskúmal rozhodnutie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné v jeho napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Prioritnou dovolacou námietkou žalovaného bolo tvrdenie, že odvolací súd svoje rozhodnutie nečakane založil na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, a to aplikáciou § 3 Občianskeho zákonníka, čím mu bolo odňaté právo namietať správnosť právneho názoru na inštančne vyššom súde.

8. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že dňa 11.01.2008 uzavrela právna predchodkyňa žalovaného N. so žalobkyňou v 1. rade a nebohým žalobcom 2. rade zmluvu o poskytnutí flexihypotéky. Dňa 11.01.2008 uzavrela právna predchodkyňa žalovaného a K. C. a žalobkyňa v 1. rade ako záložcovia zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX k. ú. E. vo vlastníctve záložcov K. C. a žalobkyne v 1. rade na zabezpečenie pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy o poskytnutí flexihypotéky. Zmluvou bola okrem pohľadávok z úverovej zmluvy zabezpečená aj pohľadávka, ktorá v budúcnosti vznikne záložnému veriteľovi voči dlžníkovi z titulu poskytnutia ďalšieho akéhokoľvek úveru, poskytnutia peňažných prostriedkov ako úveru v akejkoľvek forme za podmienky, že ako najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa zabezpečujú pohľadávky podľa tohto článku, sa určuje výška 700.000,- Sk. Záložnú zmluvu podpísali ako záložcovia K. C., žalobkyňa v 1. rade a ako dlžníci žalobkyňa v 1. rade a nebohý žalobca v 2. rade.

9. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť bonitu dlžníka, odvolací súd uvádza, že dôsledkom podcenenia bonity nie je neplatnosť zmluvy, ale neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa.

10. Odvolací súd po preskúmaní súdneho spisu a rozhodnutia súdu prvej inštancie je toho názoru, že súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal skutočnosťou, či veriteľ pred podpisom predmetnej zmluvy skúmal bonitu a stav núdze žalobcov ako spotrebiteľov, ako aj tým, či žalobcovia dokážu plniť záväzky z predmetného vzťahu. Z obsahu spisu nie je možné zistiť, či veriteľ zisťoval sociálnoekonomické pomery žalobcov za účelom preverenia bonity žalobcov, ich životných nákladov a

celkovej schopnosti splácať úver. Z obsahu spisu nevyplýva ani to, že by zo strany žalovaného bolo uvedené predmetom jeho skúmania..

11. Je potrebné poukázať na čl. 8 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady č. 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

12. V tejto súvislosti Súdny dvor Európskej únie v rozsudku zo dňa 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190), posudzoval dodržanie takýchto hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti, upravenej v čl. 8 Smernice 2008/48, preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo dňa 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52. a 53., 64. a 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej).

13. Ak súdny dvor uznal ako odrádzajúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce dobrým mravom.

14. Žalobcovia poukazovali na skutočnosť, že k požičaniu si finančných prostriedkov od žalovaného pristúpili v dôsledku ich vážnej a zložitej finančnej situácie. Odvolací súd konštatuje, že nepriaznivá finančná situácia žalobcov si vyžadovala zo strany žalovaného posúdenie s odbornou starostlivosťou, či do zmluvného vzťahu so žalobcami vstúpi a ak áno, za akých podmienok. Už od počiatku bolo zrejmé, že nastavenie splácania dlhu zo zmluvy nie je adekvátne platobnej (ne)schopnosti žalobcov. Žalovaný poskytol žalobcom úver za situácie, že títo mali finančné problémy a k zabezpečeniu dlhu zo zmluvy došlo zriadením záložného práva na nehnuteľnosť žalobcov - ich obydlie.

15. To, že žalobcovia za stavu finančnej tiesne prijali peňažné prostriedky, je pochopiteľné a prirodzené. Ide o veľmi častý prípad, kedy sú osoby z dôvodu značne nepriaznivej finančnej situácie dotlačené vstúpiť do zmluvných vzťahov. Prístup spotrebiteľa je prirodzený, čo sa ale nedá povedať o veriteľovi, právnom predchodcovi žalovaného, ktorý je podnikateľom v oblasti sledovanej centrálnou bankou. Poskytovanie úverov a pôžičiek je veľmi vážnym predmetom podnikateľskej činnosti, pretože pri tomto nejde o odplatu platenú v hotovosti, ale o odloženú platbu bez toho, aby bolo zrejmé, čo postretne dlžníka po uzavretí zmluvy. Ak je takáto agenda obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru/ pôžičky, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný.

16. Je nelogické až hazardné poskytovať úver/pôžičku osobe za podmienok, ktoré neprivodia nič iné, len následný súdny spor, exekúciu, navyšovanie zadĺženia, či výkon záložného práva s následkom straty obydlia.

17. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa okolnosťami uzavretia predmetnej zmluvy a okolnosťami kontrahovania medzi stranami sporu ako takými nezaoberal z toho pohľadu, či konanie právneho predchodcu žalovaného možno označiť ako konanie s odbornou starostlivosťou. Dodávateľ má pred vstupom do zmluvného vzťahu so spotrebiteľom náležite vyhodnotiť jeho bonitu, posúdiť možné riziká.

18. Keďže prvoinštančný súd nedostatočne zistil skutkový stav, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné a v rozpore so zásadami spravodlivého súdneho procesu (čl. 46 Ústavy SR, čl. 45 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv). Tým odňal stranám sporu právo konať pred súdom.

19. Z týchto dôvodov bolo potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a III. zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

20. Úlohou prvoinštančného súdu v ďalšom bude opätovne posúdiť dôvodnosť žaloby v rámci vyššie naznačených intencií podrobiť konanie žalovaného testom proporcionality a posúdiť, či výkon práv a povinností je v súlade s § 3 ods. 1 OZ. Zároveň rozhodne aj o všetkých trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).